

Jarosław R. Antoniuk¹

dr, Politechnika Śląska w Gliwicach

orcid.org/0000-0002-3109-2564

jaroslaw.antoniuk@polsl.pl

Egzekucja zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych i środków pomocniczych w sprawach własności intelektualnej

Uwagi wstępne

Ustawą z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw² wprowadzono z dniem 1 lipca 2020 r. do ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego³ nowe postępowanie odrębne – postępowanie w sprawach własności intelektualnej, a w jego ramach trzy nowe instytucje zwane środkami pomocniczymi, tj. zabezpieczenie środka dowodowego (art. 479⁹⁶–479¹⁰⁵ k.p.c.), wyjawienie lub wydania środka dowodowego (art. 479¹⁰⁶–479¹¹¹ k.p.c.) oraz wezwanie do udzielenia informacji (art. 479¹¹²–479¹²¹ k.p.c.).

Pierwsza z tych instytucji zastąpiła dotychczasową szczególną regulację zabezpieczenia dowodów w sprawach własności intelektualnej, trzecia zaś dotychczasową regulację tzw. roszczenia informacyjnego, rozsiane dotąd w ustawach regulujących prawa wyłączne

---

¹ Autor jest sędzią orzekającym w Sądzie Okręgowym w Katowicach, przewodniczącym XXIV Wydziału Własności Intelektualnej.

² Dz.U. z 2020 r., poz. 288.

³ Tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1568, dalej jako: k.p.c.

do wytworów intelektu, tj. w art. 80 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych⁴, art. 11a ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych⁵, art. 286¹ w odniesieniu do zabezpieczenia dowodów i art. 286² w odniesieniu do roszczenia informacyjnego, a wcześniej art. 286¹ ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej⁶ oraz art. 36b ustawy z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin⁷. Druga z nich zastąpiła dotychczasową regulację udostępnienia dokumentacji w sprawach własności intelektualnej zawartą tylko w niektórych ustawach regulujących prawa wyłączne do wytworów intelektu, tj. w art. 80 pr. aut., art. 11a u.o.b.d. oraz art. 36b u.o.p.o.r. Instytucji udostępnienia dokumentów nie przewidywał bowiem ani art. 286¹, ani art. 286² p.w.p., a jej realizacja odbywała się przez art. 248 k.p.c.

Nowelizacja, która weszła w życie z dniem 1 lipca 2020 r., uzupełniona została zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw⁸, której przepisy zmodyfikowały regulację postępowania o zabezpieczenie roszczenia, nadając im w sprawach własności intelektualnej charakter odmienny aniżeli w pozostałych sprawach. Zmiany te nawiązały do odrębności postępowania o zabezpieczenie roszczenia, które uregulowane były do dnia 30 czerwca 2020 r. w art. 80 pr. aut., art. 11a u.o.b.d. oraz 36b u.o.p.o.r.

Nowa regulacja stanowi powtórny implementację do polskiego porządku prawnego art. 6, 7 oraz art. 8 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej⁹, odnoszących się odpowiednio do wydania dowodów, zabezpieczenia dowodów oraz przedstawienia informacji. Zabezpieczeniu roszczeń poświęcony jest z kolei art. 9 dyrektywy 2004/48/WE.

Nowe przepisy nie tylko jednak nie usunęły wszystkich wątpliwości zgłaszanych w doktrynie pod adresem dotychczasowej

⁴ Tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2509, dalej jako: pr. aut.

⁵ Tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 386, dalej jako: u.o.b.d.

⁶ Tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1170, dalej jako: p.w.p.

⁷ Tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 213, dalej jako: u.o.p.o.r.

⁸ Dz.U. z 2023 r., poz. 614.

⁹ Dz.Urz. UE L 157 z 30.04.2004, dalej jako: dyrektywa 2004/48/WE.

regulacji, w szczególności tzw. roszczenia informacyjnego¹⁰, ale także stały się źródłem nowych. Wśród zagadnień budzących najwięcej kontrowersji na pierwszy plan wysuwa się kwestia zakresu stosowania środków pomocniczych w sprawach własności intelektualnej¹¹, a na drugi zagadnienie standardu dowodzenia wymaganego przy ich stosowaniu¹². Nie oznacza to jednak, że również inne kwestie, w tym dotyczące egzekucji środków pomocniczych oraz postanowień o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej, nie są przedmiotem rozbieżności interpretacyjnych i kontrowersji.

¹⁰ Odnośnie do krytyki dotychczasowej regulacji roszczenia informacyjnego zob. szerzej w szczególności R. Skubisz, *Roszczenie o udzielenie informacji w prawie własności przemysłowej (w świetle Dyrektywy nr 2004/48 i prawa polskiego)*, [w:] Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Ercińskiego, t. 2, red. J. Gudowski, K. Weitz, Warszawa 2011, s. 2535–2569; J.R. Antoniuk, *Postępowanie o udzielenie informacji w związku z naruszeniem własności intelektualnej jako rodzaj postępowania cywilnego*, „Przeгляд Sądowy” 2014, nr 11–12, s. 144–163; T. Marek, *Konstrukcja prawna roszczenia informacyjnego w prawie własności przemysłowej*, „Polski Proces Cywilny” 2015, nr 2, s. 205–216; T. Targosz, *O zasadności dotychczasowej krytyki roszczenia informacyjnego w prawie własności przemysłowej i o propozycjach jego zmian*, [w:] *100 lat ochrony własności przemysłowej w Polsce. Księga jubileuszowa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej*, red. A. Adamczak, Warszawa 2018, s. 1016–1070.

¹¹ Odnośnie do zakresu stosowania środków pomocniczych w sprawach własności intelektualnej zob. w szczególności: K. Kurosz, *Standard dowodzenia w ramach środków pomocniczych służących pozyskiwaniu dowód i informacji a zakres przedmiotowy postępowania w sprawach własności intelektualnej*, [w:] *Reforma prawa własności intelektualnej*, cz. 3, red. A. Adamczak, Kielce 2023, s. 160–162; *idem*, *Zakres spraw objętych środkami pomocniczymi w orzecznictwie sądów własności intelektualnej – analiza krytyczna*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2024, nr 2, s. 106–140.

¹² Odnośnie do standardu dowodzenia wymaganego przy stosowaniu środków pomocniczych w sprawach własności intelektualnej zob. w szczególności: J.R. Antoniuk, *Uwagi na tle regulacji postępowania o wezwanie do udzielenia informacji*, [w:] *Reforma prawa własności intelektualnej*, cz. 2, red. A. Adamczak, Kielce 2022, s. 159–163; *idem*, *Wysokie prawdopodobieństwo naruszenia własności intelektualnej jako przesłanka uwzględnienia wniosku o wezwanie do udzielenia informacji*, „Monitor Prawniczy” 2024, nr 3, s. 138–143; K. Kurosz, *Standard... op. cit.*, s. 143–160.

Rozpoznanie wniosku o zabezpieczenie roszczenia niepieniężnego w sprawie własności intelektualnej i doręczenie wydanego postanowienia w kontekście jego egzekucji

Tytułem wprowadzenia wskazać należy, że w myśl art. 740 § 1 zd. 1 k.p.c. „wydane na posiedzeniu niejawnym postanowienie o odmowie udzielenia zabezpieczenia, jak również postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia, które podlega wykonaniu przez organ egzekucyjny, oraz dalsze postanowienia dotyczące tego zabezpieczenia sąd doręcza tylko uprawnionemu”. Wyjątek od tej zasady – w odniesieniu do postanowień o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych – przewiduje art. 755 § 3 k.p.c., zgodnie z którym „sąd doręcza obowiązanemu postanowienie wydane na posiedzeniu niejawnym, w którym nakazuje mu wykonanie lub zaniechanie czynności albo nieprzeszkadzanie czynnościom uprawnionego”, co nie dotyczy jednakże „postanowień nakazujących wydanie rzeczy będących we władaniu obowiązanego”. Doręczenia zatem obowiązanemu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, które podlega wykonaniu przez organ egzekucyjny dokonuje ten organ równocześnie z przystąpieniem do wykonania tego postanowienia (art. 740 § 1 k.p.c.), co oznacza konieczność doręczenia przez sąd uprawnionemu nie tylko odpisu postanowienia przeznaczonego dla niego, ale także odpisu postanowienia podlegającego doręczeniu przez organ egzekucyjny obowiązanemu¹³. Pamiętać przy tym należy, że w świetle art. 743 § 1 zd. 1 k.p.c. postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia podlegające wykonaniu w drodze egzekucji zaopatrywane są przez sąd w klauzulę wykonalności z urzędu, a zatem odpis orzeczenia przeznaczony dla uprawnionego w zakresie, w jakim uwzględnia żądanie wniosku stanowić będzie tytuł wykonawczy.

W przypadku zabezpieczenia roszczeń pieniężnych realizacja powyższej regulacji nie nastręcza problemów w przypadku oddalenia wniosku w całości lub jego uwzględnienia w całości,

¹³ Zob. § 220 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 867).

bowiem w pierwszym z tych przypadków postanowienie podlega doręczeniu jedynie uprawnionemu, zaś w drugim przypadku doręczeniu uprawnionemu podlega tytuł wykonawczy oraz odpis postanowienia dla obowiązanej podlegający doręczeniu mu przez organ egzekucyjny. Również w przypadku zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sposób, o których mowa w art. 755 § 3 k.p.c., realizacja omawianej regulacji w przypadku oddalenia wniosku w całości lub jego całościowego uwzględniania nie stwarza problemów, bowiem w pierwszym z tych przypadków postanowienie podlega doręczeniu jedynie uprawnionemu, a w drugim przypadku doręczeniu uprawnionemu podlega tytuł wykonawczy, zaś doręczenie obowiązanej odpisu postanowienia dokonywane jest przez sąd. Wreszcie w przypadku zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych podlegających zabezpieczeniu w inny sposób aniżeli wymienione w art. 755 § 3 k.p.c. (np. polegający na zajęciu produktów) realizacja omawianej regulacji w przypadku oddalenia wniosku w całości lub jego uwzględniania w całości również nie powoduje problemów, a doręczenie odpowiednio odpisu postanowienia lub tytułu wykonawczego i odpisu postanowienia dla obowiązanej będzie wyglądało podobnie jak w przypadku zabezpieczenia roszczeń pieniężnych. Sytuacja jednak komplikuje się w każdym z powyższych przypadków, gdy żądanie zabezpieczenia roszczeń podlega jedynie częściowemu uwzględnieniu, a zatem w sytuacji, gdy w części oddalającej odpis postanowienia nigdy nie powinien zostać doręczony obowiązanej.

Dalszego skomplikowania sytuacji doznaje w przypadku kumulacji we wniosku zabezpieczenia roszczeń pieniężnych oraz niepieniężnych, a w ramach roszczeń niepieniężnych podlegających zabezpieczeniu w sposób objęty regulacją art. 755 § 3 k.p.c. i regulacją tą nie objętych. Kumulacja żądania zabezpieczenia roszczeń, co do których postanowienie podlega doręczeniu wedle odmiennych reguł, charakterystyczna jest zwłaszcza dla spraw własności intelektualnej, gdy jednym wnioskiem objęte jest zabezpieczenie roszczeń pieniężnych (o odszkodowanie i wydanie bezpodstawnych uzyskanych korzyści) i roszczeń niepieniężnych (o zaniechanie, usunięcie skutków naruszenia, zniszczenie produktów) o odmiennych sposobach zabezpieczenia. Rozwiązania

zaistniałej sytuacji poszukiwać można w wydaniu orzeczeń częściowych¹⁴ lub wyłączeniu rozpoznania zabezpieczenia roszczeń podlegających odmiennym zasadom doręczenia z uwagi na orzeczony sposób zabezpieczenia do odrębnego rozpoznania. Oba te rozwiązania cechują jednak pewne mankamenty. W pierwszym przypadku, wydając najpierw postanowienie, które podlega w całości lub części doręczeniu obowiązanemu przez organ egzekucyjny, nie sposób określić, jak długo sąd musiałby zwlekać z wydaniem postanowienia końcowego celem zapewnienia efektu zaskoczenia obowiązanego wydanym postanowieniem częściowym. Sąd zwykle nie ma bowiem wiedzy, kiedy organ egzekucyjny dokonał doręczenia odpisu postanowienia obowiązanemu. Ten sam problem występuje w drugim przypadku. Wyłączenie rozpoznania zabezpieczenia roszczeń sposobami, co do których postanowienie podlega doręczeniu obowiązanemu przez sąd, nie eliminuje niewiedzy sądu, do kiedy winien zwlekać z doręczeniem odpisu takiego postanowienia obowiązanemu, aby zapewnić efekt zaskoczenia go, nie mając wiedzy co do tego, kiedy nastąpiło doręczenie odpisu postanowienia podlegającego doręczeniu obowiązanemu przez organ egzekucyjny.

Na wskazane wyżej problemy dotyczące doręczenia odpisu orzeczenia obowiązanemu przez organ egzekucyjny nakłada się kwestia odejścia w przypadku zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej od formuły postępowania *ex parte*. Jak wskazuje dodany z dniem 1 lipca 2023 r. § 2² art. 755 k.p.c., w sprawach własności intelektualnej sąd przed wydaniem orzeczenia ma obowiązek wysłuchania obowiązanego, chyba że konieczne jest natychmiastowe rozstrzygnięcie wniosku. Jak wynika ze zd. 2 tego przepisu „nie dotyczy to sposobów zabezpieczenia w całości

¹⁴ Na takie rozwiązanie wskazują: D. Rostał, *Art. 740 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, Art. 459–1217, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, Legalis, nb 7; T. Wiśniewski, *Art. 740*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4, *Artykuły 730–1088*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, Lex/el, teza 1; S. Sołtysik, *Art. 740*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 2, red. T. Zembrzusi, Warszawa 2020, teza 17.

podlegających wykonaniu przez komornika albo polegających na ustanowieniu zarządu przymusowego nad przedsiębiorstwem lub gospodarstwem rolnym albo zakładem wchodzącym w skład przedsiębiorstwa lub jego częścią albo częścią gospodarstwa rolnego". Jak trafnie wskazuje A. Gołaszewska¹⁵, przepis ten został sformułowany wadliwie. Nie występują bowiem sposoby zabezpieczenia podlegające wykonaniu przez komornika w całości lub w części. Dany sposób zabezpieczenia podlega bowiem wykonaniu przez komornika albo nie, ale nie może być wykonywany przez niego jedynie częściowo. Natomiast we wniosku skumulowane mogą być sposoby zabezpieczenia, które podlegają wykonaniu przez komornika, oraz takie, które wykonywane są przez inny organ egzekucyjny. Występują zatem wnioski, w których zawarte są żądania zastosowania sposobów zabezpieczenia podlegających wykonaniu przez komornika w całości lub w części.

Rozpoznaniu w formule postępowania *ex parte* podlegać będą zatem w szczególności wnioski o zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych, które wymagają natychmiastowego rozstrzygnięcia, oraz takie, w których wszystkie żądane sposoby zabezpieczenia podlegają wykonaniu przez komornika. Zwrócić przy tym należy uwagę, że podział ten zasadniczo pokrywa się z podziałem na wnioski obejmujące sposoby zabezpieczenia, co do których odpis postanowienia doręczany jest obowiązującemu przez organ egzekucyjny (o wydanie rzeczy, o zajęcie produktów), które podlegają rozpoznaniu *ex parte*, co uzasadniać należy koniecznością zaskoczenia obowiązującego, oraz wnioski obejmujące sposoby zabezpieczenia, co do których odpis postanowienia doręczany jest przez sąd (o zaniechanie lub wykonanie czynności), a które podlegają rozpoznaniu w formule kontradiktoryjnej.

Powstaje zatem pytanie, jak ma postąpić sąd z wnioskami łączącymi sposoby zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu *ex parte*, w tym o zabezpieczenie roszczeń pieniężnych i kontradiktoryjnie. Wydaje się, że wyróżnić można kilka możliwych modeli postępowania w tej sytuacji. Po pierwsze, wyłączenie sposobów

¹⁵ Zob. A. Gołaszewska, *Zmiany w postępowaniu zabezpieczającym w sprawach własności intelektualnej – uwagi na gruncie ustawy nowelizującej KPC z 9.3.2023 r.*, „Monitor Prawniczy” 2023, nr 6, s. 355.

zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu *ex parte* do odrębnego postępowania. Po drugie, wyłączenie sposobów zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu *ex parte* do odrębnego postępowania, tylko wtedy gdy wymagają one rozpoznania *ex parte*, a zatem gdy zachodzi konieczność bezzwłocznego wydania rozstrzygnięcia. Po trzecie, wydanie postanowienia częściowego odnośnie do sposobów zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu *ex parte*, a następnie – po uprzednim wysłuchaniu obowiązanego – postanowienia końcowego odnośnie do sposobów zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu kontradyktryjnie. Po czwarte, rozpoznanie sposobów zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu kontradyktryjnie i *ex parte* w postępowaniu kontradyktryjnym. Po piąte, rozpoznanie sposobów zabezpieczenia roszczeń podlegających rozpoznaniu kontradyktryjnie i *ex parte* w postępowaniu *ex parte*.

W doktrynie wyrażono obawy, że niejasność uregulowania zawartego w art. 755 § 2² k.p.c. sprzyjać będzie skłonności sądów do kwalifikowania spraw jako wymagających niezwłocznego rozstrzygnięcia i rozpoznawania wniosków obejmujących sposoby zabezpieczenia podlegające rozpoznaniu w formule *ex parte* i kontradyktryjnie w całości *ex parte*¹⁶, a zatem korzystania z piątego z zaprezentowanych powyżej rozwiązań. Rozwiązanie takie rodzi jednak także obawy o zanegowanie sensu nowelizacji, jakim było wyeliminowanie w sprawach własności intelektualnej orzekania na podstawie twierdzeń i dowodów selektywnych, a nawet w sposób odbiegający od prawdy, zaoferowane przez uprawnionego i ograniczenie postępowania w formule *ex parte* do przypadków, gdy zachodzi konieczność zaskoczenia obowiązanego wydanym orzeczeniem. Sądy mogą być bowiem skłonne do korzystania z bardziej zachowawczego rozwiązania, jakim jest czwarte z przedstawionych rozwiązań, tj. rozpoznawanie wniosków, w których skumulowano sposoby zabezpieczenia podlegające rozpoznaniu w formule *ex parte* i kontradyktryjnie w całości kontradyktryjnie. To rozwiązanie z kolei eliminuje ewentualne zaskoczenie obowiązanego wydanym rozstrzygnięciem, umożliwiając mu podjęcie działań zmierzających

¹⁶ Zob. *ibidem*, s. 356.

do unicestwienia skuteczności udzielonego zabezpieczenia. Optymalnym rozwiązaniem jest zatem trzecie z przedstawionych rozwiązań, tj. wydanie postanowienia częściowego w zakresie sposobów zabezpieczenia podlegających rozpoznaniu *ex parte*, a następnie w formule kontradiktoryjnej postanowienia końcowego odnośnie do pozostałych sposobów zabezpieczenia. Przyjęcie takiego modelu postępowania pozwala zarówno na realizację elementu zaskoczenia wobec obowiązanego, jak i zabezpieczenie jego interesów przez umożliwienie mu zajęcia stanowiska w sytuacji, gdy jego zaskoczenie wydanym rozstrzygnięciem nie jest konieczne.

Przyjęcie wskazanego modelu nadal jednak nie rozwiązuje kwestii doręczenia obowiązanemu odpisu postanowienia w sytuacji nieuwzględnienia żądania w części lub jeżeli postanowienie częściowe obejmowało sposoby zabezpieczenia, co do których odpis postanowienia podlega doręczeniu obowiązanemu przez sąd, a co do których zachodziła konieczność ich bezzwłocznego rozpoznania (np. konieczność bezzwłocznego zaniechania przez obowiązanego rozpowszechniania utworów). Dotyczy to zarówno postanowienia częściowego, jak i końcowego. Rozwiązaniem tej sytuacji wydaje się przesłanie uprawnionemu pełnego odpisu postanowienia, zaś wyciągu z postanowienia obejmującego rozstrzygnięcia uwzględniające wnioski w zależności od sposobu zabezpieczenia albo uprawnionemu, jeżeli podlega doręczeniu przez organ egzekucyjny, albo obowiązanemu, jeżeli podlega doręczeniu obowiązanemu bezpośrednio przez sąd.

W tym miejscu – jedynie na marginesie – zwrócić należy uwagę, że ustawodawca, wprowadzając dopuszczalność procedowania w sprawach własności intelektualnej w części spraw o zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych w formule kontradiktoryjnej, nie wprowadził korelujących z tym zmian w zakresie doręczenia obowiązanemu odpisu postanowień. Prowadzi to do paradoksalnej sytuacji, w której obowiązanym pomimo doręczenia mu odpisu wniosku i zajęcia co do niego stanowiska (art. 226¹ k.p.c.) nie otrzymuje odpisu postanowienia w przypadku oddalenia wniosku. Kwestia ta wymaga bezzwłocznej interwencji ze strony ustawodawcy.

Zagrożenie obowiązanemu nakazaniem zapłaty określonej sumy przymusowej

Przepis art. 756² § 1 pkt 1 k.p.c. stwarza możliwości w sprawach, w których dochodzi do zabezpieczenia roszczeń przez uregulowania stosunków na czas postępowania, co dotyczyć będzie w szczególności zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej, zagrożenia obowiązanemu – na wniosek uprawnionego – nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej na rzecz uprawnionego na wypadek naruszenia obowiązków określonych w tym postanowieniu.

Do orzeczenia o sumie przymusowej odpowiednie zastosowanie znajdują art. 1050¹ k.p.c. oraz art. 1051¹ k.p.c. Pierwszy z nich dotyczy przypadku niewykonania czynności niezastępowalnej i przewiduje, że w sytuacji takiej sąd, na wniosek wierzyciela, może zamiast zagrożenia grzywną, po wysłuchaniu stron, zagrozić dłużnikowi nakazaniem zapłaty na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej za każdy dzień zwłoki w wykonaniu czynności, niezależnie od roszczeń przysługujących wierzycielowi na zasadach ogólnych. Drugi z nich dotyczy naruszenia przez obowiązanego obowiązku zaniechania (nieczynienia) i przewiduje, że sąd, na wniosek wierzyciela, po wysłuchaniu stron i stwierdzeniu, że dłużnik działał wbrew obowiązkowi, może zamiast nałożenia grzywny nakazać dłużnikowi zapłatę na rzecz wierzyciela określonej sumy pieniężnej za dokonane naruszenie oraz zagrozić nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej za każde kolejne naruszenie obowiązku, stosownie do jego treści, niezależnie od roszczeń przysługujących wierzycielowi na zasadach ogólnych.

Jak wynika z powyższego, w przypadku niewykonania zabezpieczenia polegającego na obowiązku wykonania czynności niezastępowalnej zagrożenie zapłaty określonej sumy pieniężnej obejmuje każdy dzień zwłoki w wykonaniu czynności, zaś w przypadku niewykonania zabezpieczenia polegającego na obowiązku zaniechania zagrożenie zapłaty określonej sumy pieniężnej obejmuje każdy przypadek naruszenia zakazu. Orzekając zatem sposób zabezpieczenia polegający na czynności niezastępowalnej, sąd nakazuje zapłatę sumy przymusowej za każdy dzień zwłoki w wykonaniu

czynności, zaś orzekając sposób zabezpieczenia polegający na zaniechaniu, sąd nakazuje zapłatę sumy przymusowej za każdy przypadek naruszenia tego obowiązku¹⁷. Ponieważ orzeczenie o sumie przymusowej następuje wyłącznie na wniosek, uprawniony, chcąc skorzystać z tej instytucji, winien zawrzeć stosowne żądanie, odpowiednio je formułując, we wniosku. Błędne bowiem sformułowanie żądania (np. domaganie się orzeczenia sumy przymusowej za każdy dzień zwłoki w realizacji obowiązku zaniechania) skutkować winno oddaleniem takiego żądania.

Jednocześnie sąd winien zadbać o to, by rozstrzygnięcie zawierające zagrożenie obowiązanemu zapłatą sumy pieniężnej precyzyjnie określało okoliczności, w jakich obowiązek ten będzie się aktualizował. Za niewystarczające uznać należy zatem wskazanie, że zapłata określonej sumy pieniężnej następuje w przypadku naruszenia przez obowiązanego nałożonego na niego w postanowieniu obowiązku (np. zaniechania oferowania lub wprowadzania do obrotu towarów oznaczonych znakiem towarowym). Zasadne wydaje się ściśle określenie, jakie naruszenie będzie stanowiło naruszenie tego obowiązku (np. złożenie oferty lub wprowadzenie do obrotu każdego pojedynczego egzemplarza towaru oznaczonego znakiem towarowym). Brak bowiem wyraźnego wskazania, że obowiązek zapłaty sumy pieniężnej stanowi każdy odrębny akt zaoferowania lub wprowadzenia do obrotu towarów powoduje trudności interpretacyjne na etapie egzekucji orzeczenia dla sądu rejonowego jako organu egzekucyjnego. W szczególności widoczne jest to w przypadku naruszenia przez obowiązanego obowiązku nieczynienia przez zaoferowanie lub wprowadzanie do obrotu w jednym czasie znacznej liczby towarów w drodze jednej lub wielu czynności. W szczególności wątpliwości budzić może wówczas, czy orzeczona przez organ egzekucyjny suma przymusowa ma zostać określona w jednej wysokości, czy też w kwocie stanowiącej iloczyn sumy przymusowej i ilości zaoferowanych lub wprowadzonych do obrotu towarów.

---

¹⁷ Na rozróżnienie tych sytuacji i przypadki wadliwego formułowania sentencji postanowień nakładających obowiązek zapłaty sumy przymusowej zwraca uwagę: A. Jakubecki, zob. *idem*, Art. 756(2), [w:] J. Bodio, T. Demendecki, O. Marcewicz, P. Telenga, M.P. Wójcik, A. Jakubecki, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany*, t. 2, Art. 730–1217, Lex/el. 2019.

Egzekucja poszczególnych obowiązków w sprawach o zabezpieczenie roszczeń niepieniężnych i środków pomocniczych

Nie tylko postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia podlegające wykonaniu w drodze egzekucji, o czym była mowa, zaopatrywane jest przez sąd z urzędu w klauzulę wykonalności (art. 743 § 1 zd. 1 k.p.c.), a jego realizacja odbywa się w drodze postępowania egzekucyjnego. Również egzekucja orzeczeń wydanych w ramach środków pomocniczych, tj. postanowienia o zabezpieczeniu środka dowodowego (art. 479¹⁰³ zd. 2 w zw. z art. 743 k.p.c.), postanowienia o wyjawieniu lub wydaniu środka dowodowego (art. 479¹⁰⁹ § 2 zd. 2 w zw. z art. 743 k.p.c.) oraz postanowienia o wezwaniu do udzielenia informacji (art. 479¹¹⁸ § 3 zd. 2 w zw. z art. 743 k.p.c.) odbywa się w drodze postępowania egzekucyjnego po uprzednim zaopatrzeniu postanowienia z urzędu w klauzulę wykonalności.

W drodze egzekucji zaniechania (*non facere, omittere*) uregulowanej w art. 1051 i 1051¹ k.p.c. następowała będzie przymusowa realizacja postanowienia o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych nakazującego dłużnikowi zaniechanie naruszeń własności intelektualnej, naruszania dóbr osobistych lub popełniania czynów nieuczciwej konkurencji. Z kolei regulacja dotycząca egzekucji czynności niezastępowalnych (*facere*) zawarta w art. 1050 i 1050¹ k.p.c. będzie podstawą do przymusowej realizacji czynności związanych z osobą dłużnika w ten sposób, że wykonać może ją tylko sam dłużnik, a zatem wykonanie tej czynności zależy wyłącznie od jego woli, nie zaś od innych okoliczności, zaś dłużnik ma pełną fizyczną i prawną możliwość wykonania czynności. Do orzeczeń realizowanych w tej drodze zaliczyć należy postanowienia o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych nakazujących dłużnikowi podjęcie czynności, których inna osoba wykonać za niego nie może, a której wykonanie zależy wyłącznie od jego woli (np. usunięcie ze strony internetowej znaków towarowych lub informacji, wycofanie towarów z obrotu), postanowienia o wyjawieniu środków dowodowych (np. wskazanie umów zawartych z kontrahentami i osoby, w której posiadaniu się one znajdują) lub wydaniu środków dowodowych, w przypadku gdy wydanie nie polega na przekazaniu rzeczy uprawnionemu

(np. udostępnieniu bazy danych¹⁸) oraz postanowienia o udzieleniu informacji (np. udzielenie informacji o firmie, siedzibie i adresie producenta towarów naruszających patent). Podkreślić należy, że realizacja obowiązku czynności niezastępowalnych następuje przez osobę fizyczną, która sama jest obowiązany, albo osobę fizyczną będącą członkiem organu osoby prawnej lub współnikiem ułomnej osoby prawnej będącej obowiązany. Wykluczyć należy natomiast możliwość, aby czynność taka mogła być wykonana przez osobę fizyczną upoważnioną przez inną osobę fizyczną, osobę prawną lub ułomną osobę prawną będącą obowiązany (np. upoważnionego pracownika bądź pełnomocnika procesowego).

W kontekście postępowania o wezwanie do udzielenia informacji zwrócić należy na wynikającą z art. 479¹¹⁷ § 2 zd. 1 *in fine* k.p.c. możliwość skorzystania przez obowiązany z prawa odmowy udzielenia informacji (art. 479¹¹⁷ § 2 zd. 2 w zw. z art. 261 k.p.c.), w szczególności ze względu na grożącą mu odpowiedzialność karną. Możliwość skorzystania z prawa odmowy udzielenia informacji w ujęciu ustawodawcy następuje już na etapie rozpoznawczym, a sąd obowiązany jest pouczyć o tym prawie obowiązany, doręczając mu odpis wniosku i zobowiązując go do ustosunkowania się do jego treści w oznaczonym przez sąd terminie (art. 479¹¹⁷ § 1 i § 2 zd. 1 k.p.c.). W rezultacie skuteczne powołanie się przez obowiązany na prawo odmowy udzielenia informacji prowadzi do oddalenia wniosku niezależnie od jego zasadności. W praktyce umożliwia to unicestwienie każdego wniosku już na etapie rozpoznawczym, czyniąc instytucję wezwania do udzielenia informacji martwą. Wystąpienie bowiem z wnioskiem o wezwanie do udzielenia informacji przeciwko obowiązany, któremu w związku z dokonanym

---

¹⁸ Na sąd jako organ egzekucyjny realizujący obowiązek wydania środka dowodowego, polegający na udostępnieniu bazy danych na drodze egzekucji świadczeń niepieniężnych, wskazują K. Flaga-Gieruszyńska i A. Gołaszewska, zob. K. Flaga-Gieruszyńska, *Art. 479¹⁰⁹ KPC*, [w:] *eadem*, A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2024, Legalis, teza 2; *eadem*, *Art. 479¹⁰⁹ KPC*, [w:] *Postępowanie w sprawach gospodarczych. Komentarz do wybranych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego*, red. *eadem*, Warszawa 2021, Legalis, teza 2; A. Gołaszewska, *Art. 479¹⁰⁶ KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2..., *op. cit.*, nb 10.

naruszeniem przedstawiono zarzuty lub co do którego skierowano akt oskarżenia z założenia, będzie nieskuteczne, narażając wnioskodawcę na konieczność poniesienia kosztów postępowania. Przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie ocenić należy krytycznie. Postulować należy przesunięcie możliwości powołania się przez obowiązwanego na prawo odmowy udzielenia informacji na etap postępowania egzekucyjnego, w trakcie którego sąd przed zagrożeniem obowiązkanemu grzywną (art. 1050 § 1 k.p.c.) lub nakazaniem zapłaty na rzecz uprawnionego określonej sumy pieniężnej za każdy dzień zwłoki w wykonaniu czynności (art. 1050¹ § 1 k.p.c.) obowiązany jest go wysłuchać.

W kontekście prawa odmowy udzielenia informacji zwrócić należy uwagę na formę, w jakiej nastąpić ma realizacja tego uprawnienia, tj. złożenie oświadczenia o odmowie udzielenia informacji. W rachubę wchodzić mogą, jak się wydaje, cztery możliwości. Po pierwsze, w formie pisma procesowego¹⁹, co w przypadku postępowania rozpoznawczego oznaczałoby odpowiedź na wniosek, a w przypadku postępowania egzekucyjnego pismo złożone w ramach wysłuchania obowiązkanego. Po drugie, w formie pisemnego oświadczenia samego obowiązkanego, stanowiącego załącznik do pisma procesowego. Po trzecie, w formie pisemnego oświadczenia samego obowiązkanego z notarialnie poświadczonym podpisem, stanowiącego załącznik do pisma procesowego. Po czwarte, w formie oświadczenia złożonego przez obowiązkanego do protokołu sądowego²⁰, co w przypadku postępowania rozpoznawczego oznaczałoby posiedzenie jawne wyznaczone na rozpoznanie wniosku (art. 479¹¹⁷ § 1 k.p.c.)²¹ lub specjalnie w celu umożliwienia złożenia takiego oświadczenia po złożeniu odpowiedzi na wniosek, a w przypadku postępowania egzekucyjnego posiedzenie jawne wyznaczone na rozpoznanie wniosku egzekucyjnego (art. 1050 § 1

¹⁹ Tak SA w Poznaniu w postanowieniu z dnia 24 lipca 2023 r., I AGz 154/22, niepubl.

²⁰ Tak SA w Poznaniu w postanowieniu z dnia 9 lipca 2021 r., I AGz 63/21, niepubl.

²¹ Odnosnie do formy posiedzenia, na którym rozpoznany zostaje wniosek o udzielenie informacji zob. J.R. Antoniuk, *Uwagi na tle regulacji postępowania o wezwanie...*, op. cit., s. 158–159.

i art. 1050¹ § 1 k.p.c.) lub specjalnie w celu umożliwienia złożenia takiego oświadczenia po wysłuchaniu stron. Spośród zaprezentowanych możliwości odrzucić należy – ze względu na ściśle osobisty charakter uprawnienia – możliwość złożenia oświadczenia o skorzystaniu z prawa odmowy udzielenia informacji w piśmie procesowym sporządzonym przez pełnomocnika. Natomiast z uwagi na zawarte w art. 479¹¹⁷ § 2 zd. 2 k.p.c. odesłanie do art. 261 k.p.c. opowiedzieć się należy – podobnie jak ma to miejsce w przypadku prawa do odmowy składania zeznań – za możliwością złożenia oświadczenia o odmowie udzielenia informacji w każdej formie, pod warunkiem że osoba składającego oświadczenie nie będzie budzić wątpliwości²², w szczególności zatem do protokołu sądowego.

Spośród dalszych możliwych sposobów egzekucji wskazać należy, że egzekucja postanowienia o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych nakazującego zajęcie rzeczy (towarów oznaczonych podrobionym znakiem towarowym lub bezprawnie wytworzonych wedle patentu, materiałów promocyjnych lub reklamowych) następować będzie na podstawie przepisów o egzekucji z ruchomości przez ich zajęcie (art. 844 i n. k.p.c.). Z kolei egzekucja postanowienia o wydaniu środków dowodowych – w odróżnieniu od postanowienia o wyjawieniu środków dowodowych – z uwagi na okoliczność, że przedmiotem świadczenia obowiązanego nie jest czynienie (*facere*), ale wydanie rzeczy (*dare*)²³, przebiegać będzie według przepisów o wydaniu rzeczy (art. 1041 k.p.c.), a jej wykonanie powierzone zostało na mocy art. 3 ust. 3 pkt 2a ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych²⁴ komornikowi²⁵. Odrzucić należy przy

²² W odniesieniu do formy złożenia oświadczenia o odmowie składania zeznań zob. w szczególności: K. Górski, *Art. 261 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, *Art. 1–458*¹⁶, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, *Legalis*, nb 2–4.

²³ Tak SN w postanowieniu z dnia 13 stycznia 1982 r., III CRN 315/81, OSNC 1982, nr 8–9, poz. 121.

²⁴ Tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1458, dalej jako: u.k.s.

²⁵ Na komornika jako organ egzekucyjny wykonujący obowiązek wydania środka dowodowego w przypadku wydania rzeczy lub dokumentu wskazuje A. Gołaszewska, zob. *eadem*, *Art. 479*¹⁰⁶ *KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, *op. cit.*, nb 10.

tym wyrażony przez K. Flagę-Gieruszyńską pogląd, aby realizacja obowiązku wydania rzeczy następowała w drodze egzekucji świadczeń pieniężnych²⁶. Wreszcie, stosownie do art. 3 ust. 4 pkt 2 u.k.s., do kompetencji komornika należy także wykonanie postanowienia o zabezpieczeniu środka dowodowego przez sporządzone protokołu stanu faktycznego, np. sporządzenie protokołu stanu strony internetowej.

Zwrócić należy wreszcie uwagę na szczególne sposoby egzekucji, jakie wiążą się z realizacją postanowienia o zabezpieczeniu środków dowodowych. W pierwszej kolejności dotyczy to sposobu zabezpieczenia środków dowodowych, o którym mowa w art. 479¹⁰¹ § 1 zd. 2 *in principio* k.p.c., tj. przez odebranie towarów, materiałów, narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji oraz dokumentów i złożenia ich do akt postępowania, a które to czynności, w świetle art. 479¹⁰¹ § 4 *in principio* k.p.c. oraz art. 3 ust. 3 pkt 2a u.k.s., wykonywane są przez komornika. Komornik odbiera przedmioty, kierując się regulacją art. 814 k.p.c., oraz sporządza protokół bez udziału uprawnionego, a następnie odebrane przedmioty oraz protokół składa w sądzie (art. 479¹⁰¹ § 4 zd. 1–3 k.p.c.). Również wykonanie sposobu zabezpieczenia środka dowodowego polegającego na sporządzeniu szczegółowego opisu towarów, materiałów, narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji oraz dokumentów połączonego, w razie konieczności, z pobraniem ich próbek (art. 479¹⁰¹ § 1 zd. 2 *in fine* k.p.c.) powierzone zostało na mocy art. 479¹⁰¹ § 2 k.p.c. oraz art. 3 ust. 3 pkt 2a u.k.s. komornikowi. W takiej sytuacji komornik sporządza protokół, w którym zawiera przebieg czynności oraz opis rzeczy (art. 479¹⁰¹ § 2 k.p.c.). Na wniosek uprawnionego, obowiązanego lub pozwanego sąd może wezwać biegłego, aby wziął udział w wykonaniu postanowienia o zabezpieczeniu środka dowodowego (art. 479¹⁰¹ § 3 k.p.c.). Dotyczyć to może w szczególności konieczności określenia, które z danych zabezpieczonych na elektronicznych nośnikach informacji podlegać będą udostępnieniu dla uprawnionego lub pokonania zabezpieczeń na tych nośnikach, dokonania poboru próbek, czy też kontroli, aby przebieg wykonania

²⁶ Zob. K. Flaga-Gieruszyńska, *Art. 479¹⁰⁹ KPC*, [w:] *eadem*, A. Zieliński, *op. cit.*, teza 2; *eadem*, *Art. 479¹⁰⁹ KPC*, [w:] *Postępowanie...*, *op. cit.*, teza 2.

zabezpieczenia nie skutkowało zniszczeniem odebranych środków dowodowych²⁷.

Niezależnie jednak od tego, z którym typem egzekucji mamy do czynienia w sprawach własności intelektualnej, szczególnego charakteru nabiera kwestia tego, jak precyzyjnie winny być określone rzeczy podlegające zajęciu, wydaniu lub złożeniu do akt sądowych, albo mające być przedmiotem opisu, a także czynności, jakich dokonać ma obowiązuwany, bądź jakich ma zaniechać. Z jednej bowiem strony maksymalnie precyzyjne określenie towarów, dokumentów lub czynności, jeżeli nie eliminuje, to ogranicza na etapie egzekucji wątpliwości łączące się z przymusowym wykonaniem orzeczenia, z drugiej jednak ogranicza egzekucję do rzeczy lub czynności ściśle określonych w treści tytułu egzekucyjnego. Nieprecyzyjne określenie rzeczy lub czynności podlegających egzekucji powoduje trudności w określeniu, które towary mają zostać zajęte, wydane lub odebrane przez komornika, ewentualnie przez niego opisane, jak również ustaleniu przez sąd rejonowy jako organ egzekucyjny czy obowiązuwany wykonał nakazaną mu czynność niezastępowalną lub czy podjęte przez niego działania stanowią naruszenie ciężącego na nim zaniechania.

W tym pierwszym przypadku optymalnym rozwiązaniem jest określenie rzeczy co do tożsamości, tj. wskazanie numerów seryjnych towarów bądź ich określenie w sentencji nie tylko przez opis, ale i w postaci graficznej, zaś w przypadku dokumentów wskazanie ich nazwy (np. numerów faktur) i dat, z których pochodzą. Z natury rzeczy jednak tak precyzyjne określenie rzeczy podlegających zajęciu, wydaniu lub odebraniu przez komornika, ewentualnie opisanu przez niego, nie będzie możliwe. Zwykle uprawniony nie ma nawet wiedzy co do numerów seryjnych jego własnych produktów wprowadzonych na obszar Unii Europejskiej bez jego zgody, co do których nie doszło do wyczerpania prawa, a tym bardziej co do numerów seryjnych towarów obowiązanego naruszających prawa wyłączne. Podobnie sprawa przedstawia się w przypadku podlegających złożeniu do akt sądowych lub wydaniu dokumentów, co

²⁷ Zob. w tej kwestii: J.R. Antoniuk, *Uwagi na tle regulacji postępowania o zabezpieczenie środka dowodowego*, [w:] *Reforma prawa własności intelektualnej*, cz. 4, red. A. Adamczak, Kielce 2024, s. 391.

do których wiedza uprawnionego jest zwykle na tyle ogólna, że pozwala jedynie na ogólne ich określenie (np. faktury czy umowy dotyczące określonego produktu). Z kolei określenie w formie nie tylko pisemnej, ale i graficznej towarów, choć możliwe, pozwala na precyzyjne określenie przedmiotu orzeczenia, niemniej rodzi problemy innej natury. Objęte orzeczeniem będą bowiem wówczas jedynie takie rzeczy, które odpowiadają ściśle cechom wskazanym w orzeczeniu, a poza egzekucją pozostaną rzeczy, które jedynie nieznacznie się różnią, np. towary opatrzone podrobionym znakiem towarowym, ale o odmiennej kolorystyce opakowania.

W drugim przypadku optymalnym rozwiązaniem jest skonkretyzowanie w orzeczeniu, jakich czynności obowiązuje ma dokonać lub jakich czynności naruszających prawa wyłączne, naruszających dobra osobiste lub stanowiących czyny nieuczciwej konkurencji ma nie podejmować (np. wskazanie treści oświadczeń podlegających usunięciu z Internetu, czy też precyzyjne określenie przez opis i grafikę towarów, których oferowania lub wprowadzania do obrotu zaniechać ma obowiązuje). Nie jest zatem wystarczające ogólne wskazanie, że obowiązuje ma zaniechać naruszania określonego prawa wyłącznego bądź zaniechać rozpowszechniać tajemnice przedsiębiorstwa uprawnionego lub nieprawdziwe informacje na jego temat. Nie sposób przy tym jednak nie dostrzec, że ściśle określenie w orzeczeniu czynności podlegających wykonaniu lub zaniechaniu, choć możliwe i wykluczające trudności interpretacyjne organu egzekucyjnego, pozostawia poza zakresem egzekucji zachowania, nie odpowiadając ściśle opisowi zawartemu w orzeczeniu. Usunięciu z Internetu nie będą zatem podlegały oświadczenia zawierające określone treści (np. nieprawdziwe informacje o uprawnionym), ale nieodpowiadające ściśle oświadczeniu określonymu w orzeczeniu, a oferowanie lub wprowadzanie do obrotu towarów w nieznacznie zmodyfikowanym opakowaniu (np. zawierającym dodatkową grafikę) nie będzie stanowiło naruszenia spoczywającego na obowiązującym obowiązkowi zaniechania.

W związku z powyższym zasadne jest pytanie, czy ze względu na trudności w ścisłym określeniu przedmiotu żądania bądź z uwagi na zapewnienie elastyczności orzeczenia dopuszczalne jest ogólnikowe określenie rzeczy lub czynności, których dookreślenie nastąpi

na etapie postępowania egzekucyjnego. Pytanie to jest o tyle istotne, że w kontekście art. 325 k.p.c. w piśmiennictwie wskazuje się, że orzeczenie uwzględniające żądania niepieniężne powinno być zredagowane w sposób, który wyłączał będzie wątpliwości co do treści obowiązku pozwanego na etapie postępowania egzekucyjnego²⁸. Wydaje się, że określenie w orzeczeniu konstytutywnych cech rzeczy (np. wskazanie rodzaju rzeczy i znaku towarowego, jakim jest on opatrzony, rodzaju dokumentów ze wskazaniem, do jakich towarów się one odnoszą) lub czynności (np. oświadczeń zawierających określone sformułowania, rodzajów czynności odnoszących się do określonych rodzajów rzeczy opatrzonych określonym znakiem towarowym) przy jednoczesnym pozostawieniu skonkretyzowania tych rzeczy i czynności organowi egzekucyjnemu wydaje się spełniać ten postulat. Nie wydaje się natomiast spełniać tego wymogu określenie rzeczy lub czynności przy użyciu nieostrych sformułowań („podobne”, „wprowadzające w błąd”, „nieprawdziwe”), które przerzuca na organ egzekucyjny dokonywanie oceny normatywnej określonych rzeczy lub czynności, tj. działań właściwych jedynie postępowaniu rozpoznawczemu.

Stanowisko takie zajął również TSUE w wyroku z dnia 17 listopada 2022 r. (C-175/21, *Harman International Industries Inc. przeciwko AB S.A.*)²⁹, uzależniając dopuszczalność ogólnikowego

²⁸ Tak: K. Górski, *Art. 325 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, *Art. 1–458*¹⁶, *op. cit.*, Warszawa 2023, Legalis, nb 13; E. Rudkowska-Ząbczyk, *Art. 325 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. E. Marszałkowska-Krześ, I. Gil, Warszawa 2023, Legalis, teza 12; zob. też wyrok SN z dnia 24 stycznia 1985 r., III CRN 297/84, Legalis.

²⁹ W wyroku TSUE wskazał, że artykuł 15 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1001 z dnia 14 czerwca 2017 r. w sprawie znaku towarowego Unii Europejskiej w związku z art. 36 zd. 2 TFUE, art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej oraz dyrektywą 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej należy interpretować w ten sposób, że nie stoi on na przeszkodzie praktyce sądowej, zgodnie z którą sentencja orzeczenia uwzględniającego powództwo o stwierdzenie naruszenia prawa do unijnego znaku towarowego jest sformułowana w sposób, który ze względu na swoją ogólnikowość pozostawia w gestii organu właściwego w przedmiocie egzekucji tego orzeczenia ustalenie, do których towarów wspomniane orzeczenie ma zastosowanie, o ile w ramach

określenia przedmiotu orzeczenia przy jednoczesnym pozostawieniu organowi egzekucyjnemu oceny, które z rzeczy lub czynności noszą cechy określone w orzeczeniu, od możliwości sądowej kontroli decyzji organu egzekucyjnego. W przypadku czynności komornika istnieje możliwość zaskarżenia jego czynności do sądu egzekucyjnego (art. 767 k.p.c.). W drodze skargi na czynność komornika obowiązany zakwestionować zatem będzie mógł zajęcie rzeczy przez wpisanie ich do protokołu zajęcia (art. 847 § 1 k.p.c.), odebranie rzeczy i wydanie tej rzeczy uprawnionemu (art. 1041 § 1 k.p.c.), sporządzenie protokołu stanu faktycznego (art. 3 ust. 4 pkt 2 w zw. z art. 3 ust. 5 zd. 1 u.k.s.)³⁰, odebranie rzeczy i złożenie ich w sądzie własności intelektualnej (art. 479¹⁰¹ § 4 zd. 1 i 3 k.p.c.) oraz sporządzenie szczegółowego opisu w protokole towarów, materiałów, narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji oraz dokumentów (art. 479¹⁰¹ § 2 k.p.c.). Z kolei czynności egzekucyjne sądu rejonowego jako organu egzekucyjnego w odniesieniu do czynności niezastępowalnych (art. 1050 i 1050¹ k.p.c.) oraz zaniechania (art. 1051 i 1051¹ k.p.c.) podlegają zaskarżeniu w drodze zażalenia (art. 1055 k.p.c.). W tej drodze obowiązany kwestionować może zatem postanowienie wyznaczające termin do wykonania czynności (art. 1050 § 1 k.p.c.), zawierające zagrożenie grzywną i jej zamianę na areszt (art. 1050 § 1 k.p.c.), w przedmiocie zabezpieczenia szkody wierzyciela (art. 1051 § 2 k.p.c.), zawierające zagrożenie nakazaniem zapłaty określonej sumy pieniężnej (art. 1050¹ § 1, art. 1051¹ § 1 k.p.c.), nakazujące dłużnikowi zapłatę sumy pieniężnej (art. 1050¹ § 2 zd. 1, art. 1050¹ § 3, art. 1051¹ § 1, art. 1051¹ § 2 k.p.c.) oraz podwyższające należną wierzycielowi sumę pieniężną (art. 1050¹ § 2 zd. 4 k.p.c.).

---

postępowania egzekucyjnego strona pozwana może zakwestionować określenie tego, które towary są objęte tym postępowaniem, a sąd może zbadać i orzec, z poszanowaniem przepisów dyrektywy 2004/48, które towary zostały rzeczywiście wprowadzone do obrotu na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego przez właściciela znaku towarowego lub za jego zgodą. Zob. wyrok TSUE z dnia 17 listopada 2022 r., C-175/21, *Harman International Industries Inc. vs. AB S.A.* (ECLI:EU:C:2022:895).

³⁰ Zob. bliżej w tej kwestii: R. Reiwer, *Art. 3 KomSądU*, [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, red. *idem*, Warszawa 2021, Legalis, nb 9.

O ile zatem zasadny jest postulat precyzyjnego określenia w orzeczeniu rzeczy podlegających zajęciu, wydaniu lub złożeniu do akt sądowych, lub mających być przedmiotem opisu, a także czynności, jakich dokonać ma obowiązany bądź jakich ma zaniechać, o tyle obiektywne przeszkody powodować mogą, że będzie możliwe jedynie ogólne określenie przedmiotu orzeczenia przez wskazanie jego cech. W takich sytuacjach sprecyzowanie przedmiotu orzeczenia należeć będzie w istocie do organu egzekucyjnego – komornika lub sądu rejonowego, co oznacza, że ustalenie, których rzeczy lub czynności dotyczy orzeczenie, przeniesione zostanie z etapu rozpoznawczego na etap egzekucyjny postępowania. Nie sposób przy tym nie dostrzec, że ocena ta powierzona zostanie komornikom oraz niedoświadczonym w sprawach własności intelektualnej sądom rejonowym występującym w roli bądź organu egzekucyjnego, bądź sądu egzekucyjnego rozpoznającego skargi na czynności komornika. Sytuacja ta czyni zasadne pytanie, czy sprawy egzekucyjne dotyczące zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej oraz środków pomocniczych nie powinny zostać przekazane do właściwości wyspecjalizowanych sądów własności intelektualnej jako zarówno organów egzekucyjnych, jak i sądów egzekucyjnych.

Uwagi końcowe

Przeprowadzona analiza wskazuje w pierwszej kolejności na praktyczne problemy, jakie niesie z sobą kumulowanie w jednym wniosku zabezpieczenia roszczeń, które ze względu na żądany sposób zabezpieczenia podlegają rozpoznaniu w formule postępowania *ex parte* oraz kontrydktoryjnego, jak również kumulowanie w jednym wniosku zabezpieczenia roszczeń, które ze względu na żądany sposób zabezpieczenia podlegają egzekucji przez różne organy egzekucyjne. Optymalnym rozwiązaniem w zaistniałej sytuacji jawi się wydanie postanowienia częściowego w zakresie sposobów zabezpieczenia podlegających rozpoznaniu *ex parte*, a następnie w formule kontrydktoryjnej postanowienia końcowego odnośnie do pozostałych sposobów zabezpieczenia. Antidotum na zakaz doręczenia

obowiązanemu orzeczenia oddalającego wniosek oraz odmienne sposoby doręczenia obowiązanemu orzeczenia uwzględniającego wniosek w zależności od zastosowanego sposobu zabezpieczenia wydaje się przesłanie uprawnionemu pełnego odpisu postanowienia, zaś wyciągu z postanowienia obejmującego rozstrzygnięcia uwzględniające wniosek w zależności od sposobu zabezpieczenia albo uprawnionemu, jeżeli podlega doręczeniu przez organ egzekucyjny, albo obowiązanemu, jeżeli podlega doręczeniu mu bezpośrednio przez sąd. Postulować przy tym należy odstąpienie przez ustawodawcę od zakazu doręczania obowiązanemu rozstrzygnięcia oddalającego wniosek w sytuacji, gdy jego rozpoznanie nastąpiło w formule kontrydiktoryjnej.

Stosowane sposoby zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej, jak również sposoby realizacji środków pomocniczych w tych sprawach ujawniają zróżnicowanie co do sposobów egzekucji, jakie znajdują w nich zastosowanie. W wydawanych orzeczeniach wystarczające jest określenie konstytutywnych cech rzeczy lub czynności przy jednoczesnym pozostawieniu skonkretyzowania tych rzeczy i czynności organowi egzekucyjnemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne. Trudności, jakie napotykać mogą organy egzekucyjne oraz sądy egzekucyjne, egzekwując orzeczenia o zabezpieczeniu roszczeń niepieniężnych (a także wyroki uwzględniające roszczenia niepieniężne) oraz o zastosowaniu środków pomocniczych czynią zasadny postulat przekazania spraw egzekucyjnych dotyczących zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej oraz zastosowania środków pomocniczych do właściwości wyspecjalizowanych sądów własności intelektualnej (sądów okręgowych) jako zarówno organów egzekucyjnych, jak i sądów egzekucyjnych, przy jednoczesnym pozostawieniu spraw egzekucyjnych w zakresie zabezpieczenia świadczeń pieniężnych (a także egzekucji takich świadczeń) w sprawach własności intelektualnej we właściwości sądów rejonowych zarówno jako organów egzekucyjnych, jak i sądów egzekucyjnych.

Bibliografia

Akty prawne

Polska

- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1568).
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 2509).
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r., poz. 1170).
- Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o ochronie baz danych (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 386).
- Ustawa z dnia 26 czerwca 2003 r. o ochronie prawnej odmian roślin (tekst jedn.: Dz.U. z 2021 r., poz. 213).
- Ustawa z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 1458).
- Ustawa z dnia 13 lutego 2020 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r., poz. 288).
- Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 614).
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2024 r., poz. 867).

Unia Europejska

- Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz. Urz. UE L 157 z 30.04.2004).

Orzecznictwo

Polska

Sąd Najwyższy

- Postanowienie SN z dnia 13 stycznia 1982 r., III CRN 315/81, OSNC 1982, nr 8–9, poz. 121.
- Wyrok SN z dnia 24 stycznia 1985 r., III CRN 297/84, Legalis.

Sądy apelacyjne

- Postanowienie SA w Poznaniu z dnia 9 lipca 2021 r., I AGz 63/21, niepubl.
- Postanowienie SA w Poznaniu z dnia 24 lipca 2023 r., I AGz 154/22, niepubl.

Unia Europejska

Wyrok TSUE z dnia 17 listopada 2022 r., C-175/21, *Harman International Industries Inc. vs. AB S.A.* (ECLI:EU:C:2022:895).

Literatura

Antoniuk J.R., *Postępowanie o udzielenie informacji w związku z naruszeniem własności intelektualnej jako rodzaj postępowania cywilnego*, „Przegląd Sądowy” 2014, nr 11–12, s. 144–163.

Antoniuk J.R., *Uwagi na tle regulacji postępowania o wezwanie do udzielenia informacji*, [w:] *Reforma prawa własności intelektualnej*, cz. 2, red. A. Adamczak, Kielce 2022, s. 159–163.

Antoniuk J.R., *Uwagi na tle regulacji postępowania o zabezpieczenie środków dowodowego*, [w:] *Reforma prawa własności intelektualnej*, cz. 4, red. A. Adamczak, Kielce 2024, s. 386–404.

Antoniuk J.R., *Wysokie prawdopodobieństwo naruszenia własności intelektualnej jako przesłanka uwzględnienia wniosku o wezwanie do udzielenia informacji*, „Monitor Prawniczy” 2024, nr 3, s. 138–143.

Flaga-Gieruszyńska K., *Art. 479¹⁰⁹ KPC*, [w:] K. Flaga-Gieruszyńska, A. Zieliński, *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Warszawa 2024, Legalis.

Flaga-Gieruszyńska K., *Art. 479¹⁰⁹ KPC*, [w:] *Postępowanie w sprawach gospodarczych. Komentarz do wybranych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego*, red. eadem, Warszawa 2021, Legalis.

Gołaszewska A., *Art. 479¹⁰⁶ KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, *Art. 459–1217*, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, Legalis.

Gołaszewska A., *Zmiany w postępowaniu zabezpieczającym w sprawach własności intelektualnej – uwagi na gruncie ustawy nowelizującej KPC z 9.3.2023 r.*, „Monitor Prawniczy” 2023, nr 6, s. 353–357.

Górski K., *Art. 261 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, *Art. 1–458¹⁶*, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, Legalis.

Górski K., *Art. 325 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, *Art. 1–458¹⁶*, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, Legalis.

Jakubecki A., *Art. 756(2)*, [w:] J. Bodio, T. Demendecki, O. Marcewicz, P. Tengel, M.P. Wójcik, A. Jakubecki, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany*, t. 2, *Art. 730–1217*, Lex/el. 2019.

Kurosz K., *Standard dowodzenia w ramach środków pomocniczych służących pozyskiwaniu dowodów i informacji a zakres przedmiotowy postępowania w sprawach własności intelektualnej*, [w:] *Reforma prawa własności intelektualnej*, cz. 3, red. A. Adamczak, Kielce 2023, s. 143–165.

Kurosz K., *Zakres spraw objętych środkami pomocniczymi w orzecznictwie sądów własności intelektualnej – analiza krytyczna*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego” 2024, nr 2, s. 106–140.

- Marek T., *Konstrukcja prawna roszczenia informacyjnego w prawie własności przemysłowej*, „Polski Proces Cywilny” 2015, nr 2, s. 205–216.
- Reiwer R., *Art. 3 KomSądU*, [w:] *Ustawa o komornikach sądowych. Ustawa o kosztach komorniczych. Komentarz*, red. *idem*, Warszawa 2021, Legalis.
- Rudkowska-Ząbczyk E., *Art. 325 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. E. Marszałkowska-Krześ, I. Gil, Warszawa 2023, Legalis.
- Ryśtał D., *Art. 740 KPC*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 2, *Art. 459–1217*, red. T. Szanciło, Warszawa 2023, Legalis.
- Skubisz R., *Roszczenie o udzielenie informacji w prawie własności przemysłowej (w świetle Dyrektywy nr 2004/48 i prawa polskiego)*, [w:] *Aurea praxis, aurea theoria. Księga pamiątkowa ku czci Profesora Tadeusza Erecińskiego*, t. 2, red. J. Gudowski, K. Weitz, Warszawa 2011, s. 2535–2569.
- Sołtyś S., *Art. 740*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Koszty sądowe w sprawach cywilnych. Dochodzenie roszczeń w postępowaniu grupowym. Przepisy przejściowe. Komentarz do zmian*, t. 2, red. T. Zembrzusi, Warszawa 2020.
- Targosz T., *O zasadności dotychczasowej krytyki roszczenia informacyjnego w prawie własności przemysłowej i o propozycjach jego zmian*, [w:] *100 lat ochrony własności przemysłowej w Polsce. Księga jubileuszowa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej*, red. A. Adamczak, Warszawa 2018, s. 1016–1070.
- Wiśniewski T., *Art. 740*, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 4, *Artykuły 730–1088*, red. T. Wiśniewski, Warszawa 2021, Lex/el.

Streszczenie

Egzekucja zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych i środków pomocniczych w sprawach własności intelektualnej

Artykuł poświęcono egzekucyjnym aspektom zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych i środków pomocniczych w sprawach własności intelektualnej. Pokonania trudności, jakie pojawiają się na tym tle, autor poszukuje na drodze analizy krytycznej obowiązujących regulacji.

Autor rozwiązania praktycznych problemów, jakie niesie z sobą kumulowanie w jednym wniosku zabezpieczenia roszczeń, które ze względu na żądany sposób zabezpieczenia podlegają rozpoznaniu w formule postępowania *ex parte* oraz kontradiktoryjnego, jak również kumulowanie w jednym wniosku zabezpieczenia roszczeń, które ze względu na żądany sposób zabezpieczenia podlegają egzekucji przez różne organy egzekucyjne, upatruje w wydaniu postanowienia

częściowego w zakresie sposobów zabezpieczenia podlegających rozpoznaniu *ex parte*, a następnie w formule kontradykcyjnej postanowienia końcowego odnośnie do pozostałych sposobów zabezpieczenia oraz przesłaniu uprawnionemu pełnego odpisu postanowienia, zaś wyciągu z postanowienia obejmującego rozstrzygnięcia uwzględniające wnioski w zależności od sposobu zabezpieczenia albo uprawnionemu, jeżeli podlega doręczeniu przez organ egzekucyjny, albo obowiązkanemu, jeżeli podlega doręczeniu mu bezpośrednio przez sąd.

Ponadto autor wskazuje, że w wydawanych orzeczeniach wystarczające jest określenie konstytutywnych cech rzeczy lub czynności przy jednoczesnym pozostawieniu skonkretyzowania tych rzeczy i czynności organowi egzekucyjnemu prowadzącemu postępowanie egzekucyjne. W związku z tym postuluje przekazanie spraw egzekucyjnych dotyczących zabezpieczenia roszczeń niepieniężnych w sprawach własności intelektualnej oraz zastosowania środków pomocniczych do właściwości wyspecjalizowanych sądów własności intelektualnej (sądów okręgowych) jako zarówno organów egzekucyjnych, jak i sądów egzekucyjnych, przy jednoczesnym pozostawieniu spraw egzekucyjnych w zakresie zabezpieczenia świadczeń pieniężnych w sprawach własności intelektualnej we właściwości sądów rejonowych zarówno jako organów egzekucyjnych, jak i sądów egzekucyjnych.

Słowa kluczowe: egzekucja, zabezpieczenie roszczenia, środki pomocnicze, własność intelektualna

Abstract

Enforcement of security for non-pecuniary claims and ancillary measures in intellectual property cases

The article is devoted to enforcement aspects of securing non-pecuniary claims and ancillary measures in intellectual property cases. The author seeks to overcome difficulties that arise in this context through a critical analysis of the applicable regulations.

The author considers the solution to practical problems, which are posed by the accumulation in one application of security of claims which, due to the demanded security method, are subject to *ex parte* and adversarial proceedings, as well as the accumulation in one application of security of claims which, due to the demanded security method, are subject to enforcement by various enforcement bodies, by

issuing a partial decision concerning the methods of securing claims subject to *ex parte* proceedings, and then in the adversarial formula of the final order with regard to the other forms of security and the sending of a full copy of the order to the claimant and of an extract from the order containing the decision granting the application, depending on the manner of security, either to the claimant if it is to be served by the enforcement authority, or to the debtor if it is to be served directly by the court.

Furthermore, the author indicates that it is sufficient to specify the constitutive features of the thing or action in the rulings while leaving the concretisation of these things and actions to the enforcement authority conducting the enforcement proceedings. In connection with the above, he postulates the transfer of enforcement cases concerning the security of non-monetary claims in intellectual property cases and the application of ancillary measures to the jurisdiction of specialised intellectual property courts (district courts) as both enforcement bodies and enforcement courts, while leaving enforcement cases concerning the security of monetary benefits in intellectual property cases to the jurisdiction of district courts as both enforcement bodies and enforcement courts.

Key words: enforcement, security of claim, ancillary measures, intellectual property